

šator

liam o'flaerti

Jak nalet vetra je pogodio šator. Sjajne, bele loptice grada su uz jaku buku udarale po otrcanom platnu. Šator se tresao i vijoreći pomalo povijao napred. U blizini kočica se pojavila rupa nalik na srebrni šav na jedru. Voda je odmah procurala praveći tamnu mrlju.

Ciganin i njegove dve žene su sedeli na hrpi slame u šatoru i kroz otvor na ulazu gledali divlje tresetište koje se prostiralo vrhove šatora, sa snegom pokrivenim planinskim vrhovima koji su se poput kupa dizali po brazdamama tresetišta na udaljenosti od oko dve milje. Pušili su u tišini. Bilo je veče i za tu noć su šator podigli u šljunkovitom udubljenju pored planinskog puta koji je vijugao po dolinama. Pored šatora za tovarna kola je bio privezan njihov magarac.

Pri sledećem naletu vetra ciganin je naglo ustao i pogledao rupu. Zurio je u šav na platnu nekoliko trenutaka a onda je lako prodrmao dve žene i pokretom glave pokazao na rupu. Žene su pogledale gore ali niko nije ništa rekao. Posle nekog vremena ciganin je uzdahnuo i skočio na noge.

Baciću nekoliko vreća na vrh.« — rekao je. Podigao je dve braon vreće sa hrpe pokrivača i odeće koja se sušila pored ognjišta na ulazu i izašao napolje. Žene su nastavile da puše u tišini. Ciganin je udario magarca da bi mu se sklonio s puta. Životinja je prislonila svoj stražnji deo uz ulaz šatora da bi se ogrejala na toploti drveta koje je gorelo na ognjištu. Ustaknula je još žvačući rukovet slame koji je ciganin ukrao na imanju s druge strane planine. Ciganin se popeo na nasip na kome je šator bio podignut, prekriven bujnom travom koju je jučerašnji sneg pretvorio u blatnjavu kaljugu.

Vrh šatora se uzdizao na samo oko metar iznad nasipa. Iza nasipa je bio uzan, neravan put, sa gustim borovim šibljem na desnoj strani, ali je udar vetra bio tako jak da je prohujao kroz drveće i pogodio vrh šatora takvom silinom, kao da se nalazi izložen na ostvorenom tresetištu. Ciganin je morao da se podupre da ga vetar ne bi odneo, i širom otvorenih nozdruva je gledao u vetar.

»Ne može potrajati.« — rekao je prebacujući dve vreće preko šatora na mesto gde se nalazila rupa u platnu. Zatim je uzeo veliku iglu sa jakne i napravio nekoliko šavova.

Upravo se spremao da skoči sa nasipa kada ga je neko pozvao sa puta. Pogledao je gore i ugledao čoveka kako se približava, sa glavom povišenom od vetra. Ciganin se namršti i slegnuo ramenima. Čekao je da mu se čovek približi. Stranac je bio visok, čovek krupna stasa, duguljastog lica i čvrste čeljusti, sa tmurnim, tamnim očima i licem boksera. Kada je došao do ciganina stao je uspravno sa spojenim stopalima i rukama pripjenim uz telo kao vojnik. Bio je prilično dobro obučen, lice mu je bilo umiveno i dobro obrijano a ruke čiste. Na gornjoj strani desne ruke je imao istetoviranu neku figuru. Pogledao je ciganina prijateljski svojim tamnim očima. Nijedan od njih nije progovorio nekoliko trenutaka.

»Dobro veče.« — rekao je stranac. Ciganin je nemo klimnuo odmeravajući stranca, kao da se pomalo plašio ovog velikog, krupnog čoveka koji je podsećao na policajca ili vojnika ili na nekoga od vlasti. Pogled mu se naročito zadržao na čovekovim cipelama. Uprkos blatu i bluzgavici i gradu na putu, one su bile još uvek potpuno čiste i izgledale su kao da su stalno glancane.

»Putuješ?« — progovorio je konačno. »Eh,« — rekao je stranac, skoro agresivno. »Oh! Da, tražim sklonište za ovu noć.« Stranac je polako pogledom okrnuzao šator a zatim ponovo pogledao ciganina.

»Ideš daleko?« — rekao je ciganin. »Ne znam, osorno je rekao stranac. Zatim je skoro viknuo:

»Nemam kuda da idem. . . Imam samo proklete drumove.«

»U redu, brate« — reče ciganin, »dodi.« Klimnuo je glavom prema šatoru i skočio u jarak. Stranac ga je pratio, pažljivo koračajući da ne bi isprskao odeću.

Kada je ušao u šator posle ciganina i video žene, odmah je skinuo kapu i rekao: »Dobro veče.« Dve žene su izvadile cigarete iz usta, nasmešile se i klimnule glavom. Stranac se oprezno osvrnuo oko sebe i potom seo na kutiju u blizini ognjišta. Stavio je ruke iznad vatre i protrljao ih. Na njegovom se odelu skoro trenutčno pojavila blaga para. Ciganin mu je pružio cigaretu, mrmrlajući: »Pušiš?«

Stranac je prihvatio cigaretu, upalio je a zatim pogledao ciganina i dve žene. Niko ga nije gledao, tako da ih je dobro odmerio, posmatrajući svakog od njih pažljivo svojim tmurnim, tamnim očima. Ciganin je sedeo na kutiji preko puta njega, oslanjajući klonulo umorna bedra; vižljast, visok, graciozan čovek, sa lepom glavom ljupko postavljenom na tamnom vratu, i sa dugačkim crnim trepavicama koje prekrivaju poluzatvorene oči, baš kao u žene. Čovek ženske lepote, sa senzualnom čari klonulog tela koje se nalazi samo među aristokratama i onima koji pripadaju veoma maloj grupi ljudi koji ne rade, odvojeni od svetine, a ipak žive o svom trošku. Mladi čovek sa ponosnim, prezirno stisnutim ustima i arogantnim izrazom pomalo raširenih nozdruva. Čutljiv tip je duvao dim cigarete kroz nozdruva i spokojno zurio u plamen vatre. Dve žene sumu bile potpuno nalik u građi, obe neuredne, prljave i nepočešljane, ali sa istim ponosnim, arogantnim, prezirivim izrazom na lepim tamnootputim licima. Jedna je imala tamnu kosu i crne oči. Imala je prilično oštar izraz lica i delovala je veoma žustro. Druga žena je imala plavu kosu, vrlo sitnu glavu i lepo oblikovanu vilicu koja je bila u istoj liniji sa čelom. Bila je izvanredno lepa, uprkos iznošenoj odeći i užasnom stanju kose koja je bila skupljena u zamršenu masu, neočešljana. Savršena simetrija i nežnost njenih udova, grudi i dugog vrata čija je bela koža bila posuta pegicama, činila je da stranac oseti strah od njene lepote i njenog prisustva u šatoru.

»Ciganin, rekao je u sebi — »Užasni ljudi.« Zatim se okrenuo ciganinu.

»Imate li šta za jelo. . . a. . . drugar?« — rekao je odsečno, njegove čvrste usne su izgovarale odlučno svaku reč, kao u nekog ko je navikao da komanduje potčinjenima. Oklevao je pre nego što je dodao reč »drugar«, očigledno nenavikao da se spušta na nivo ljudskog ophođenja prema ciganinu.

Ciganin je klimnuo glavom i okrenuo se prema tamnokosoj ženi. »Mogli bismo da večeramo sada, Kiti.« — rekao je meko.

Tamnokosa je tog časa ustala, i uzevši pocrnelu konzervu punu vode, stavila je na ognjište. Stranac je posmatrao. Zatim se ponovo obratio ciganinu.

»Ovo je pakleni život, a?« — reče, »Izdržati u planini. Mislio sam da ću stići do Raunvuda večeras. Koliko ima milja do tamo?«

»Deset.« — reče ciganin.

»Blagi Bože!« — rekao je stranac. Zatim se nasmejao i, stavljajući ruku u džep na grudima, izvukao bocu viskija od pola litra. »Ovo je sve što mi je još ostalo.« — rekao je gledajući bocu.

Ciganin je odmah širom otvorio oči kada je video bocu. Plavokosa žena je ustala i pohlepno gledala stranca, razrogačenih smeđih očiju i vulgarno isplaženog jezika. Tamnokosa žena, koja je preturala po kutiji, takođe se okrenula da pogleda. Stranac je namignuo i nasmešio se.

»Uvek dobrodošlo.« rekao je. »A?« U svakom slučaju, to je moje prokletstvo. Ima li ko vađičep?«

Ciganin je izvadio nož iz džepa i dodao ga čoveku koji je potom otvorio bocu

»Tako,« — rekao je, dodajući bocu ciganinu. »Dodaj je okolo. Predpostavljam da će žene uzeti gutljaj.«

Ciganin je uzeo bocu i šapnuo nešto tamnokosoj ženi. Ona je počela da mu dodaje čaše iz kutije.

»Smešno,« — rekao je stranac, »kada je čovek švorc i gladan može dobiti viski ali ne može dobiti hranu. Sreo sam jutros nekog čoveka u Dablinu i on je prokletko dobro znao da sam švorc ali, umesto da me ponudi jelom, ili da mi da nešto novca, dao mi je ovo. Imam je sa sobom sve vreme putovanja i još je nisam otvorio.«

Bacio je opušak cigarete kroz ulaz. »Do davola. Bio sam pijan tri nedelje.« — reče.

Jesi li iz ovih krajeva? promrljao je ciganin, sipajući viski u čaše.

»Šta?« — reče čovek, ponovo ljutitim tonom, kao da ga je pitanje uvredilo. Zatim je dodao: »Ne. Nikada do sada nisam bio ovde. Mogao sam da biram između ubožnice i potucanja o putevima. Juče sam dobio posao u Dablinu. Ljudi su odložili alat kada su čuli da nisam član sindikata. Hvala lepo. Ovde je sreća.«

»U zdravlje, gospodine« — rekoše žene. Ciganin je samo klimnuo glavom, pošto je prineo svoj vrč usnama i probao viski. Stanac je svoj popio naskap.

»Ha« — reče. »Pijte, devojke. Dobar je.« Namignuo im je. One su se nasmešile i polako otpijale svoj viski.

»Moje ime je Karni«, obratio se ciganinu. »Kako tebe zovu?« »Birn« — reče ciganin. »Džo Birn.«

»Hm. Birn« — reče Karni. Vyklou je pun Birnija. Ciganin, predpostavljam?«

»Da« — promrljao je ciganin, ispuštajući oblak dima od cigarete kroz napućena usta. Karni je slegnuo ramenima.

»Pa da — rekao ja.« Sve je to isto. Pogledajte mene. Pre dva meseca stariji vodnik u vojsci. Sada se potucam po putevima. To je da čovek izludi.«

Tamnokosa žena je skinula konzervu sa vatre. Druga žena je iskapila ostatak svog viskija i ustala da pomogne oko jela. Karni je pomerio svoju kutiju u stranu i požudno posmatrao plavokosu ženu. Kada se kretala bila je toliko visoka da je morala da se povije da bi izbegla krov šatora. Mora da je bila visoka metar i osamdeset i nosila je cipele sa visokom potpeticom koje su je činile još višom.

»Ovo je žena za tebe« — pomislio je Karni. »Mora da je čerka kakvog gospodina. Mnogo je takvih kopiladi u grofoviji Vyklou. Pola stanovništva je vanbračno. Užasno mračni tipovi, ovi cigani. Predpostavljam da njih dve pripadaju Džou. Izgleda više kao žena nađo kao muškarac. Predpostavljam da nikad nije radio u svom životu.«

Za večeru je bila hladna zečatina sa čajem, hlebom i puterom. Čaj je bio odličan a bio je još sladi pri pogledu na oluju napolju koja je još uvek besnila. Sedeci oko ognjišta mogli su da vide loptice grada kako padaju kroz sivu maglu, provejavajući kroz pusto, mračno tresetište, i kupaste vrhove planina u daljini, obavijene uzvrtloženim oblakom snega. Nebo je bilo prošarano tu i tamo plavim mrljama koje su se promaljavale kroz tamu.

Večerali su u tišini. Zatim su žene počistile suđe u tišini. Nisu oprale vrčeve i tanjire već su sve sklonile, verovatno do jutra. Ponovo su sele pošto su prostrle slamu u obliku postelje i stavile na nju odeću koja se sušila pored ognjišta. Sada, posle viskija i večere, izgledali su dobro raspoloženi. Čak je i ciganinovo lice omekšalo i nastalo je da rasteže usta u osmeh. Poslužio je cigarete.

»Mogli bi takođe da dovršimo ovu bocu« — reče Karni. »Vrčevi nisu važni. Možemo da pijemo i ovako.«

»Tako je slade« — reče plavokosa smejući se promuklo, kao da je pomalo pijana. U isto vreme je pogledala Karnija sa otvorenim usnama.

Karni joj namignu. Ciganin je primetio mig i devojčin osmeh. Lice mu se smračilo i čvrsto je stegao usta. Karni je dobro potezao i dodao mu bocu. Ciganin je klimnuo glavom, uzeo bocu i prineo je usnama.

»Opružicu se« — reče Karni. »Mrtav sam od umora. Trideset kilometara od jutros. A?«

Bacio se na odeću pored plavokose žene. Ona se nasmešila i pogledala ciganina. Ovaj je zastao sa pićem i pogledao je besno kroz skoro zatvorene oči. Sklonio je bocu sa usana i otkrio bele zube. Plavokosa je slegnula ramenima i napućila usne. Tamnokosa žena se glasno nasmejala, povijajući se nazad sa jednom rukom ispod glave i pružajući drugu prema ciganinu.

»Ps« — zviznula je kroz zube. »Dodaj Džo.« Polako joj je pružio bocu i pošto joj je dao, ona mu je šćepala ruk i pokušala da ga privuče sebi. On joj je, međutim, odgurnuo ruku, ustao i izašao brzo napolje.

Karni ništa od toga nije primetio. Ležao je blizu žene pored sebe. Mogao je da oseti mekoću njenog lepog tela i blago talasanje pri disanju. Obuzela ga je strast za njom i zatvorio je oči da bi isključio svest o svetu i drugim ljudima u šatoru. Posežući rukom dohvatio je njenu ruku i stisnuo je. Ona je odgovorila stiskom. Istovremeno se okrenula ka drugoj ženi i prošaputala:

»Gde je otišao?«
 »Ne znam. Istrčao je napolje.«
 »Zbog čega?«
 »Tja. (Ko će ga znati)
 »Ostavi nas same.«
 »A tu smo!«

Karni je čuo zviždanje ali nije obratio pažnju na njega. Čuo je plavokosu kako pije i zatim duboko uzdiše.

»Gotovo.« — rekla je bacajući bocu na pod. Zatim se nasmejala meko.

»Idem da vidim gde je otišao« — prošaputala je tamnokosa. Ustala je i izašla iz šatora. Karni se odmah okrenuo i pokušao da zagri ženu pored sebe. Ona je, međutim, divlje pokazala zube i zarobila mu ruku jednim pokretom.

»Nisi mislio da sam jaka,« — rekla je približavajući svoje lice njegovom i cereći se.

Pogledao je ozbiljno, iznenađen i još više uzbuđen.

»Šta ćeš raditi u Raunvudu?« — upitala je.
 »Tražim posao« — promrmljao je promuklo. Nasmešila se i prešla jezikom preko usana.

»Ostani ovdje« — rekla je.

Oblizivao je usne i namignuo desnim okom.

»Sa tobom?«

Ona je klimnuo glavom.

»A šta je sa njim?« — rekao je odmahujući prema vratima.

Tiho se nasmejala. »Da li se plašiš Džoa?« Nije odgovorio već je, praveći nagli pokret, obavio njeno telo i pritisnuo je ka sebi. Nije se bunila već je počela da se smeje i pri tome pokazala zube. Pokušao je da je poljubi ali je okrenula glavu i on je nekoliko puta poljubio u obraz.

Zatim se, iznenada, začuo besan uzvik na ulazu. Karni je naglo preplašen seo. Na ulazu je

stajao Ciganin, nisko povijen, sa otvorenim ustima i vilicom iskrivljenom u desnu stranu, sa rukama labavo opuštenim uz telo i prstima koji su se grčevito trzali. Tamnokosa žena je stajala iza njega vireći mu preko ramena. Smešila se.

Karni je ustao, koraknuo napred i povio se, spreman za borbu. Čutao je. Plavokosa žena se grohotom nasmejala i, sležući ramenima, ispružila se na krevet, kikočući se.

»Izadi« — prosiktao je ciganin.

Koraknuo je unazad. Karni je zauriao i navali se na njega, preskačući ognjište. Ciganin se pomakao u stranu i uputio Karniju užasan udarac u vilicu kada ga je prošao. Karni je posrnuo ka nasipu i pao. Ciganin je kao mačka skočio na njega, udarajući ga i rukama i nogama. Karni je zauriao: »Pusti me da ustanem, pusti me da ustanem. Pošteno.« Ali, ciganin je nastavio da ga tuče dok na kraju nije ležao nepomičan na dnu jarka.

»Ha,« — reče ciganin. Podigao je podnmljeno telo, tako lako, kao da je prazna vreća, i bacio ga na vrh nasipa. »Odlazi« — prosiktao je.

Karni se s mukom podigao na noge i pogledao njih troje. Sada su stajali ispod šatora, dve žene su se kežile, ciganin se mrštio. Zatim se oterurao putem, sa rukama na glavi.

»Zbogom, mili!« — viknula je plavokosa.

Zatim je kriknuo. Karni se osvrnuo i video ciganina kako je nosi u šator.

»Bože svemoćni!« — viknuo je Karni krsteći se.

Zatim se odzvukao pun straha kroz oluju prema Raunvudu.

»Bože svemogućić!« — vikao je na svaka dva metra. »Bože svemogućić!«

kako maše rukama na određenoj udaljenosti, vireći nešto što nije mogao da razume. Nešto je hteo od njega hitno. I tako je krenuo, mada se bojao, ostavljajući sestru sa obrazom prislonjenim na sklopljenim rukama.

Kako se približavao ciganin je postajao sve veći i mahanje je postepeno prestalo. Pod golim stopalima je osećao vrelinu peska i travu koju je pri hodu škripala između listova nogu. Došao je do dečaka koji je stajao držeći ruke na bedrima i čekao da se on približi. Sada je nosio dugačke pantalone, prevelike za njega.

»Želiš li da ješeš magarca?«

Nemo je klimnuo glavom.

»Daću ti magarca na pola sata za pola sata sa tvojim sestrom.«

Dečak je počeo da se smeje pri pomisli na trampu — njegova sestra i magarca. Ciganin je takođe počeo da se smeje i to je nateralo dečaka da se smeje još glasnije, grlati smeh je potresao njegovo telo i zatezao jake stomachne mišiće. Ciganinov smeh je bio mekši, uglađeniji. Dečak je to čuo i prestao, pogledao plave oči koje su se namrštile u nekoj nelagodni i nastavio sa smehom. Ponovo je prasnuo u smeh, uživajući u njemu, na način na koji se ponekad smejao sa starijima. Šala se pretočila u drugu šalu, koju nije razumeo, ali je to činilo ješ smešnjom.

Zatim je ciganin iznenađa prestao da se smeje. Sklopio je ruke da bi napravio uzengiju i ispružio ih.

»Ovde.«

Ruke su bile prljave i izgrebane, koža na njima se ljuštila. Dečak se osetio opušteno. Stavio je levo stopalo u uzengiju od sklopljenih ruku i vinuo se na magarca. Ciganin je zatim udario nogom životinju i ova je pojurila.

Držao se za njen vrat, uplašen i razdragan. Nije znao da magarci mogu da trče tako brzo, potmulo udarajući kopitama po travi, sa hrbatom tvrdim kao kamen koji je udarao o njegove prepone. Priljubio je glavu uz vrat magarca i mogao je čuti njegovo disanje, besno i prkosno. Kolenima je pritisnuo nabrekli stomak a ruke, koje je sklopio pod vratom magarca, su bile vlažne i klizave od bala koje su curile iz otvorenih magarčevih čeljusti. Zatvorio je oči i na zatvorenim očnim kopcima je video kako se pojavljuje nešto još tamnije, nadirući i nanovo se povlačeći.

Zatim je stao. Kliznuo je preko vrata magarca i pao na zemlju. Osetio se bedno, sa licem na izrovanoj travi. Čuo je sestrično vrištanje, vrisak jasan kao srebrno.

Magarčeva glava je visila a bokovi su se nadimali. Vrisak je još uvek odzvanjao u dečakovoj glavi. Jasan i srebrn, obraćao se njemu, kao odsjaj sunca na površini mora. Potrčao je.

Trčao je bolje od magarca. Ugledao je zelene dine, zatim beli pesak i konačno jasno plavetnilo sestričnog kupačkog kostima i preplanula leđa. Bacio se na ta leđa i pri tome ga je posuo pesak.

Pod rukama je osetio naga ramena, zatim kako se ta ramena okreću i kako ga teško telo gura dole i nešto toplo, bremenito na svom stomaku. Pesticama su udarali jedan drugog u lice dok nije dobio jak udarac, jednom, pa drugi put, a onda su se, kao po uzajamnom dogovoru, obojica smirili. Ležao je dok nije postao svestan drugih toplih, čvrstih prepona, a tada se izmigoljio. Pogledao je gore ka sestri. Jednom rukom je držala glavu a drugom je pokrila golu kožu iznad kupačkog kostima. Čuo je škripu peska i kako ciganin nestaje.

»Mislio sam da smo napravili trampu«, rekao je. Zatim je podigao pantalone koje su spale i krenuo prema travnjaku.

Kada je dospao tamo okrenuo se.

»Necješ više dobiti moga magarca«, rekao je. Zatim se iskežio sa neizmernim sarkazmom. »Osim ukoliko nemaš još jednu sestru.« — i ponovo se okrenuo i pošao preko travnjaka prema magarcu.

Ona je plakala uz duboko isprekidane jecaje.

»Necješ.« — zatražio je.

»Hoću,« rekla je. »Reći ću sve.«

Dečak je međutim znao da će se stideti. Podigao je njen peškir i losion za sunčanje i počeo da hoda. Zaboravio je na svoju mržnju. Mislio je na magarca i na ciganinove ispucale dlanove na sestričnim grudima. Posle izvesnog vremena se okrenuo.

»Prestani da plačeš, hoćeš li. Ništa se nije dogodilo, zar ne.«

Po rukama mokrim od magarčevih bala škripao je fini sloj peska. Kada je pokrenuo prste pesak je šuštao, šaputao, pevao.

pesak

nil džordan

Dugi i šiljasti papci magarca podsećali su na nokte njegove sestre, osim krajeva koji su bili izlomljeni i hrapavi a ne lepi i čvrsti.

On je sedeo na magarcu pokušavajući da ga pokrene. Mogao je da oseti njegov hrbat između nogu a pod kolenom i bedrom slabine kao dva meka oznojena jastuka.

Upro je petom u jednu slabinu i magarac se pomerio nekoliko stopa.

»Prestani da šutiraš pesak«, rekla je njegova sestra. U glasu joj se osećao prizvuk ljutnje.

»Hoćeš li ići na kupanje ako prestanem,« rekao je on.

»Oh, prestani već jednom.«

»Necću.«

Ponovo je udario magarca mada se strašno bojao oštrog sestričnog jezika. Kada je govorila izgledalo je kao da zna toliko toga što on ne zna. Kao njen losion za sunčanje, kao njena navika da zatvorenih očiju leži na njihovom peškiru pored mora. Osećao je da postoji nešto što zna koliko i ona, ali kada bi zaustio da to kaže, nikad ne bi pronašao reči.

»Ako baciš još peska na mene...«

»U redu,« rekao je. »U redu.«

Stavio je ruke na vrat magarca i zapitao se kako bi mogao da side sa dostojanstvom koje je ona imala. Pogledao je tamno plavetnilo mora i svetlo plavetnilo neba razmišljajući o tome. Zatim je začuo nešto na velikoj udaljenosti iza sebe. Uzvik. Okrenuo je magarca i video nekoga kako trči preko dina mašući rukama.

Skliznuo je dole bez dostojanstva. Pomislio je na cigane. Znao je da većina magaraca pripada njima. Pogledao je ovog — još uvek nepomičnog magarca čije su uši štrčale iz belog peska.

Prilika se trčeci približila sa držanjem svojstvenom odrasлом čoveku. Međutim, to nije bio odrastao čovek već dečak, ne mnogo stariji od njega. Dečak je sada pretrčao preko travnatog ruba i pri tome rasipao pesak. Bio je potpuno go. U jednoj ruci je držao čizmu kojom je s vremena na vreme pokrivaio genitalije.

Ali uglavnom nije mogao da ih pokrije a njegova ramena su se njihala dok je trčao. I dečak

je tada ugledao golišavu priliku, sitniju od njega, ali jaču i mnogo tamniju, kako trči ka njemu. Video je otvorena zadihana usta i oči, oprezne kao i njegove, ali starije i ljucje nego što bi njegova ikada mogle biti. Tamna nagost se završavala kod struka prelazeći u sivo belu nagost. Čizma je sada nepomično počivala na bedru.

»To je moj magarac. Dalje od njega.«

Učinio je to odmah. Ne zato što se uplašio, a jeste, već zato što bi uradio sve što bi te oči zahtevale. Pogledao je cipelu koja nije u potpunosti skrivala tu hrpu nakostrešene dlake. Pogledao je sestru. Ona je gledala u stranu, crveneći, kruto izvijena u svom plavom kupačkom kostimu.

»Daću ti drugi put.«

Mala koščata ruka je prekrila lice. Iza nje su bile oči, dečačke kao i njegove, ali sa mnoštvom staračkih bora na uglovima.

»Dobro,« rekao je. Pokušao je da ne zvuči poraženo.

»Stvarno.« rekla je njegova sestra.

Sada je on pocrveneo. Ciganin se nalazio na dini vukući magarca za grivu na vratu. Njegova stražnjica se tresla pri hodu, dve bele mrlje koje su odudarale od njegovog tamnog tela.

Osetio se krivim zbog te nagosti. Osetio je da bi mogao da mrzi sestru zato što ga krivi.

»Zaista,« rekla je. »Čudni ljudi.«

Osetio je da su reči pogrešne, pokupljene od starijih. Njeno telo je bilo sada povijeno napred prema golim kolenima, ruke je položila preko kolena a brada joj je počivala na dlanovima. Trepavice su joj bile sklopljene delimično i šibala ga je pogledom. Želeo je da joj se izvini, ali su se njene oči isprečile između njega i reči koje je želeo da izgovori. U tom trenutku je zaista mrzeo. Mrzeo je na veoma temeljan način, osećao je da bi je rastrgao na način na koji se kidaju mnogobrojni omoći paketa u igri. »Dodaj pakete,« da bi video šta ima unutra. Nije znao da li bi mrzeo to unutra.

»Džin« — rekao je, ali se ona okrenula na stomak, izlažući svoja duga leđa suncu.

Začuo je uzvik iza sebe i okrenuo se, srećan što može da pobeogne od nje. Video je ciganina

neka stari plaču

džon džordan

Senke pod Margeritinim očima su se produ- bile, lice joj je postalo blede. Više nije stavljala rumenilo koje je imala kada sam je sreo prvi put. Hodala je sporije, pogrbljenih ramena i proširila je pokret kojim je žudno dodirivala vrat svojom levom rukom na kojoj nije bilo prstena. Izgubio sam kontakt sa njom.

Zatim sam jedne zlatne jeseni sreo Meldu kako šepa duž ulice Ebi, pri čemu je stakleni derdan zveckao na njevoj plisiranoj bluzi. Ja sam je naravno upitao za Margeritu, rekla mi je da do kasno u noć sedi na svojoj mansardi čitajući propovedi Džona Dona. Da je počela da pije brendi umesto džina, i da ona, Meldu misli da Margerita neće još dugo biti na ovom svetu. Ne duže od mene — rekla je Meldu, «znaš, ja imam sedamdesettri godine i jako sam umorna.»

Ali nije izgledala umorno dok sam stajao pored nje na sivkastoj svetlosti ulice Ebi: izgledala je kao neka mitološka ptica, sa paperjastom sedom glavom i žilavim telom koje se povijalo i naprezalo u crnom baršunastom kostimu.

»Zamisli — čitati starog Dona — mada, naravno, nije bio toliko star — to je loš znak. Čitale smo ga na poslednjoj godini na Koledžu uz kakao. Jdna Margerita. Znam da godinama nije bila na misi. Ne duže od mene.»

Izgleda da je ovo zabavljalo pa je visoko zabcila svoju belu glavu i nastavila: »Moja gospodarica kaže da ću ja sigurno umreti kukajući. Nikad nisam mogla da razumem kako se od ljudi koji su na pragu smrti očekuju da kukaju. To je previše, zar ne?«

Poskakivala je i nemirno se pomerala i danima posle toga mi se činilo da čujem zveckanje staklenih perli i moje snove je mučila bela paperjasta ptica.

Sama Meldu je možda kukala, a možda i nije. Ali, otac Konklon, koji je užurbano jurio oko kada sam ga posetio u Meldinoj kući, je rekao da su njeni poslednji trenuci bili veoma poučni. »Veoma poučni.« — rekao je trljajući i duvajući u ruke, pošto je bilo hladno i prozori Meldine sobe su podsećali na neobične dragulje. Bašenska stazica je bila ukrašena filigranom od inja i srebrnim krošnjama koje su visile na drveću. Gospodarica, gospoda Mek Garl, koja je uredila Meldin leš, rekla je da je oduvek slutila da je Meldu svetica. Rekla je da je umrla poput bebe, ma šta to značilo.

»Da li je nešto rekla pre nego što je umrla?« — upitao sam, »Oh, samo da pozovem nekoliko prijatelja, Vas i tu gospodu koju zovu Margerita i nekog čoveka. Ne mogu da se setim njegovog imena. Telefonirala sam i kad sam se vratila mogla sam da vidim da umire. Hvala Bogu da je sinoć bio Otac Konklon.«

»A posle oko sahrane?«

»Oh, dala mi je potpune instrukcije,« — rekao je Otac Konklon

»Bila je veoma metodična gospoda. Sve je pripremljeno.«

»I nije ništa više rekla?«

»Ah, jadna duša, bila je do kraja prisebna,« — rekla je gospoda Mek Garl. »Poslednje što je izustila bilo je da je to sve skupa bilo previše. Kao da nisam obavljala svoju hrišćansku dužnost.«

»Bog će Vam se odužiti višestruko, gospodo Mek Garl,« — rekao je Otac Konklon. Telesna milosrdna dela su divna stvar.«

Zvono je pozvonilo i gospoda Mek Garl je uvela Margeritu. Odmah je prišla mestu na kome je ukočena ležala Meldu na neuglednom grimiznom pokrivaču. Skoro da je srušila sveću. Nisam mogao da ustanovim da li je pijana ili ne. Poljubila je Meldu u obraze, dotakla je njeno belo paperije, klekla i zaplakala, glave još uvek položene na grimiznom pokrivaču. Dotakao sam joj rame i ona se okrenula i pljunula — »Nemate pravo da budete ovde. Vi ste previše mladi. Pustite stare da tuguju za starima. Oni to mogu mnogo bolje.«

»Sada, draga moja gospodo... — počeo je Otac Konklon

Zvono se ponovo oglasilo. Margerita je tiho plakala. Otac Konklon je teško disao. Uplašio sam se da će predložiti čitanje molitve. Na vratima se začuo neki metež i Margerita je skoro poskočila.

»Zadržite ih napolju,« — rekla je, »Ako su njeni rodaci, ona ih ne bi želela. Mučili su je celog života. Celog života, a bilo joj je 73 godina.«

Vrata su se otvorila i sitni starac je stupio ispred gospode Mek Garl. Nosio je odelo od flanelnog sukna i jaknu od tvida i oči su mu bile vodnjikave. Miris viskija je zapuhnuo sobu. Još uvek je stajao kad je ugledao Margeritu. Prošao je levom rukom po vazduhu, zatim je podigao i posegao za svoju adamovu jabučicu. Nesigurno je koraknuo napred, i sve vreme zurio u Margeritu, zanemarujući mrtvaca. Počeo je da šapuće nešto i Margerita ga je pogledala dok su se suze žalosti za Meldom još uvek slivale niz njene obraze.

»Margerita« — rekao je mali čovek. »Moja Margerita, moj mali cvetu« rekao je i raširio ruke a Margerita mu je polako prišla i poljubila ga u čelo.

»Mnogo si ostario Hari« — rekla je. »Pa i ja. A naša draga Meldu je mrtva. Mi smo poslednji.«

Ne gledajući okolo, izvela ga je napolje i ja sam ostao sam sa telom mrtvaca i ocem Konklonom.

»Moram da idem sada« — rekao je Otac Konklon.

»Da.« Posmatrao sam Meldu dok se gospoda Mek Garl nije vratila.

»Nemaju pristojnosti ni da očitaju molitvu.« — rekla je.

Bila je krupna žena sa hladnim očima i crvenim nosom. To je sve što pamtim o njoj. Ostavio sam je da stoji pored dugog, ravnog kreveta da gleda na stvar ispod grimiznog pokrivača, njeno milosrdno delo.

Starac se okrenuo i strugnuo pored mene i ja sam mu jasno video profil. Iznenada sam shvatio da mora biti brat, ili bar rođak Meldin. Ali on sigurno nije bio jedan od onih rodaka koji su mučili Meldu? Ako je bio brat, mora da je bio redak zver. Ali, sama Meldu... šta je ženski rod za redak zver? Retka zverka možda? Kada sam je poslednji put video živu, više je ličila na kosa.

Još uvek sam stajao posmatrajući ga kako gunda i u tom trenutku sam shvatio da bih jednog dana mogao da postanem pisac.

Na mostu, u susnežici počeo sam da sanjaram o novom svetu, ili prilično starom, svetu u kome su Margerita, Meldu i njen brat bili mladi i ljupki, svetu koji je cvetao i uveo dok se ja nisam ni rodio. U tom svetu su sklapani trajni prijatelji stva zato što su imali priliku da odrastu, sazru i prikupe dovoljno iskustva da se odupru strasti i zavisti. Pitam se da li bih ikada mogao da plaćem za prijateljem kao što je Margerita plakala za Meldom. Sećam se Margeritinih priča o Berlinu. Pričala je, takođe, o Beču i Parizu u činilo se da sa njenog lica nestaju sve bore i da je za trenutak opet mlada, sveža i mirišljava.

Za to vreme mali starac je nestao i ja sam postao svestan susnežice koja mi je ovlažila uši i slivala mi se niz vrat. Sve što sam želeo bilo je da nađem Margeritu, da je uzmem za ruke i kažem joj kako se osećam. Odšetao sam do Gradijevog Hotela koji je dugo vremena bio Margeritina sudnica u koju su dolazili mladi i ljudi, stari i pijani da proćaskaju sa njom. Toliko puta sam je

video tamo okruženu šljomom inteligencije, kako duva oblake dima Goloaza kroz tanke ružičaste usne i daje savet i ohrabrenje ili nežno odvraca verne sledbenike. Neko mi je nekad rekao da je u svojim slavnim danima bila poznata kao »Osmeh,« i neko bi zaista mogao u to poverovati gledajući je kako posmatra nekog rastuženog mladog čoveka s one strane ulice kod Kapije ili sluša pretenzije nekog originalnog, retko nadahnutog pesnika.

Ali, danas, naravno nje nije bili tu. Naručio sam piće i rekao barmenu: »Zdravo Lari. Da li je skoro bila g-dica Flin?« Lari je okrenuo glavu, uzdahnuo i rekao tihim glasom: »Pa, zapravo je bila sinoć.« Zatim, posle drugog uzdahna glasnije je dodao »Poslali smo je taksijem kući.«

Bila su samo još dva gosta. Nisam ih nikada do tada video. Jedno je bila krupna, glasna žena sa šatiranom kosom i čovek-lasica sa kožom kao nabrani toalet papir. Nisu mi se dopali. Prestali su da pričaju kada sam spomenuo ime O'Flin. Zatim se čovek prišunjavao i rekao: »Izvinite, ali da li ste vi prijatelj g-dice O'Flin?«

»Da«

»Pa, i mi smo. Moja prijateljica Gerit i ja. Imali smo zadovoljstvo da pijemo sa g-dicom O'Flin prošle večeri. Divna gospoda.«

»Shvatam.«

»Zar nam se nećete pridružiti?« Pogledao je Gerti koja je suludo klimnula glavom.

»Plašim se da moram da podem.«

»Oh, ali samo jedno.«

Jedan čudan pogled barmena me je naterao da se odlučim.

»U redu.«

Na kraju, oni su bili dodirna tačka sa Margeritom. Do dan danas ne znam da li sam dobro postupio pridruživši se ovom paru, za koji sam, odmah pošto sam seo, ustanovio da su polu pijani.

Čovek, koji je imao nemoguće ime — Norbert, je rekao: »Jadna Gerti ima problema sa zubima.«

»Neke od najpoznatijih žena u istoriji su imale loše zube.« — rekla je Gerti samodopadno.

»Stvarno?«

»O da, to sam pročitala u jednoj knjizi.«

»G-dica O'Flin ima divne zube.« — rekao je Norbert.

»Morala bi da pripazi.« — rekla je Gerti.

»Zašto?«

»O, kada smo je Norbert i ja stajali u taksi, pala je.«

»Da,« — rekao je Norbert »Imala je malu nezgodu. Ništa ozbiljno, rekao bih. Ona je divna gospoda.«

Iznenada sam poželeo da zaplaćem. Obuzeli su me odvratnost i zabrinutost, pre nego tuga. Zamislio sam Margeritu pijanu, njenu, još uvek tamnu raščupanu kosu, razmrljan karmir, zarozane čarape, rumenu, koja nije mogla da drži svoje pijano telo i kojoj su ti grozni ljudi pomagali da uđe u taksi. Zamislio sam i gore stvari. Popio sam piće i izašao.

»Reći ćemo g-dici O'Flin da smo vas upoznali« — protisnuo je Norbert. »Ona će sigurno doći.«

»Kasnije te noći zurio sam preko stola u moju devojkicu.« Pusti neka stari plaču za starcima.« rekao sam.

U njenim očima boje lešnika mogla se prečitati samo zbunjenost.

Sa engleskog prevela

Katarina Popović

BELEŠKA O PISCIMA:

LIAM O' FLAERTI (1897—): Potiče sa aranskih ostrva ili, kako on to sam kaže, »Roden sam na olujom šibanoj steni«; oduvek je u sebi nosio tu oluju. Borio se u Velikom ratu i kasnije u irskoj revoluciji. Objavio je romane: »Glad«, »G. Gilhull«, »Skerlet« i »Crna duša«. Njegove zbirke kratkih priča obuhvataju: »Prolećna setva«, »Sator«, »Planinska krčma«, »Dve ljupke zver« i »Pedlarova osveta«.

DŽON DŽORDAN (1930—): Roden u Dublinu. Predavač engleskog jezika na Univerzitetu u Dublinu (1955—69), pesnik, kritičar, novinar, izveštač i pisac naučne fantastike. Posle prve zbirke poezije »Gospodstva mesta« usledile su zbirke »Splav sa Flotsama« (1975) zatim »Krv i status« (1976) i »Sa kim sam podelio kristal« (1980). Godine 1977. je objavio »Zadovoljstva keltske književnosti«. Dvadeset godina je radio kao kritičar u sada ugašenom uglednom časopisu »Hibernija«. Njegove kratke priče su objavljene pod jednostavnim naslovom »Neverovatne priče« (1977).

NIL DŽORDAN (1951—): Roden u Dublinu. Zbirkom kratkih priča »Noć u Tunisu« (1976) otkrio je svoj originalni talenat. Njegov prvi roman »Prošlost« je objavljen 1980. Osnivač je irskog književnog udruženja.